

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.672/2017/4.szám

A Szegedi Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Bihari Krisztina) által képviselt felperesnek - a Dr. Kiss László Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Kiss László) által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása és egyéb követelés iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2017. május 25. napján kelt 1.P.20.257/2017/11. számú ítélete ellen az alperes 12. sorszáma alatt benyújtott fellebbezése alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t:

Az elsőfokú bíróság határozatát részítéletnek tekinti, és azt **helybenhagyja**.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 12 700 (tizenkettőezer-hétszáz) Ft fellebbezési eljárási költséget.

A részítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az alperes jogelődje, a **(alperesi jogelőd neve)** Zrt. (a továbbiakban: alperes) és a felperes 2008. július 21. napján **(kölcsönszerződés száma)** számmal jelölt deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek egymással, amely alapján az alperes 1 579 000 Ft kölcsönt folyósított a felperesnek a **(gpjmű frg.rszm.-a)** frsz-ú RENAULT Scenic típusú gépjármű megvásárlása céljából.

A kölcsönszerződés részét képezte az alperes **(Üsz. 1. száma)**. számú üzletszabályzata (a továbbiakban: Üsz.), amely egyebek között az alábbi - jelen jogvita és a fellebbezés elbírálása szempontjából releváns - rendelkezéseket tartalmazza.

IV/7.: „Amennyiben az elsődleges biztosíték opció, és az egyedi kölcsönszerződés futamideje 5 évnél hosszabb, úgy a kölcsönbevevő köteles a hitelező felszólítására - az eredeti feltételekkel egyező tartalommal - ismételt vételi jogot engedni, amelynek időtartama legalább a szerződés lejártát követő 3 hónap.”

- IV.9.: Amennyiben a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy a hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni.

- VI.1.: „A Kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvébe a Hitelező javára - Felek között létrejött szerződésnek megfelelően - a vételi jogot vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező mint a korlátozás jogosultja részére küldje meg”.

A peres felek a kölcsönszerződés megkötését követően biztosítéki célú adásvételi szerződést kötöttek, és az alperes javára opciós jogot alapítottak a kölcsönösszegeből vásárolt gépjárműre. Az opciós szerződés 5. pontja szerint a hitelező a vételi jogot a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását a kölcsönbevevő maradéktalanul nem teljesítette. A felek a vételi jog biztosítására az opciós joggal terhelt gépjárműre elidegenítési és terhelési tilalmat is kikötöttek (szerződés 7. pont). Az opciós szerződés 8. pontja a vételi jog gyakorlásának feltételeit rögzíti, amely szerint az alperes a vételi jogát abban az esetben gyakorolhatja, ha a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben megjelölt bármely esedékességi időpontban - az esedékességet követő 15 napon belül - akár részben, vagy egészben nem tesz eleget valamely fizetési kötelezettségének, továbbá ha a kölcsönszerződés bármely oknál fogva felmondásra kerül.

Az alperes a szerződéses jogviszony tartama alatt a **(Üsz. 1. száma)**. számú üzletszabályzata helyébe a **(Üsz.2. száma)** számú üzletszabályzatát léptette, amelynek a „zárt opcióról” rendelkező V/6. pontja szerint a hitelező az opciós jogát az opciós szerződésben kikötött feltételek beálltától kezdődően gyakorolhatja, az opciós szerződésben kikötött időtartam alatt.

Az alperes 2015. augusztus 31. napján a kölcsönszerződést 2015. szeptember 23. napjára felmondta, és egyidejűleg bejelentette, hogy opciós jogát ezzel a nappal gyakorolja.

A felperes keresetében a kölcsön felhasználásával vásárolt gépkocsi törzskönyvének és a gépjármű-nyilvántartásba az alperes javára bejegyzett opciós jog törléséhez szükséges hozzájáruló nyilatkozat kiadására kérte kötelezni az alperest. Kérelme indokaként előadta, az Üsz. IV.7. és az opciós szerződés 5. pontja az 1959. évi IV. tv. (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) 374. § (2) bekezdésébe ütközik, s miután a gépkocsit terhelő, alperes javára alapított opciós jog gyakorlására nyitva álló 5 éves határidő lejárt, az alperesnek már nincs jogcíme a törzskönyv birtokban tartására. Hivatkozott továbbá az opciós szerződés 8. pontjának érvénytelenségére is tisztességtelenség címén.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. A törzskönyv kiadására irányuló keresettel szemben előterjesztett védekezése szerint opciós joga az utóbb hatályba lépett **(Üsz.2. száma)** számú üzletszabályzat V.6. pontja alapján ún. zárt opció, ezért vételi jogát a szerződés felmondásától számított 5 éven belül gyakorolhatja. Emellett hivatkozott arra, a törzskönyv birtokban tartása a kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítéka, így mindaddig jogosult a törzskönyvet magánál tartani, amíg a felperes nem teljesíti valamennyi fizetési kötelezettségét. Utalt arra, hogy nem ért egyet a Kúria e tárgyban elfoglalt álláspontjával, azt kifejtett érvei alapján okszerűtlennek minősítette. Álláspontja alátámasztásául más bíróság perbelivel azonos tárgyú ügyekben hozott határozataira hivatkozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest az **(gpjmű frg.rszm.-a)** forgalmi rendszámú személygépkocsi törzskönyvének a kiadására. Nem fogadta el azt az alperesi védekezést, miszerint a törzskönyvet a kölcsönszerződés atipikus biztosítékaként tarthatja birtokában mindaddig, amíg az adósnak tartozása áll fenn a kölcsönszerződés alapján, a szerződéses rendelkezések megfogalmazásából ugyanis erre nem vonható le következtetés. Kiemelte, az opciós szerződés - helyesen - 7. pontja szerint a felek egyértelműen a vételi jog biztosítékaként kötötték ki az elidegenítési és terhelési tilalmat az Üsz. VI.1. pontjával összhangban. Megállapította, hogy az alperes a szerződés 5. pontjában írt 5 éves határidő alatt nem gyakorolta opciós jogát, az Üsz. IV.7. pontja pedig annak jogszabályba ütközése miatt érvénytelen, így az alperesnek nincs jogcíme arra, hogy a törzskönyvet továbbra is birtokban tartsa. Utalt továbbá arra, hogy az alperes állításával ellentétben a szerződéskötéskor hatályos üzletszabályzatot nem váltotta fel a hivatkozott **(Üsz.2.**

száma) számú üzletszabályzat, így annak rendelkezései nem váltak a szerződés részévé, ezért az alperes zárt opcióra történő hivatkozása a perbeli jogvita elbírálása tekintetében közömbös.

Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a törzskönyv kiadására irányuló kereseti kérelem elutasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Változatlan álláspontja szerint a törzskönyv kiadására csak abban az esetben köteles, ha a kölcsönbevevő valamennyi fizetési kötelezettségét teljesítette, s mivel ez nem történt meg, a felperes követelése „idő előtti”. Megismételte a törzskönyv birtokban tartásának atipikus biztosítéki jellegével kapcsolatos érvelését, ennek alátámasztására hivatkozott az Üsz. II.1.e., VI.1-3. pontjában foglaltakra, valamint más bíróságok védekezését alátámasztó ítéleteire. Fenntartotta a Kúria Pfv.V.21.971/2015. számú ügyével kapcsolatosan kifejtett álláspontját is.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A fellebbezés **alaptalan**.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes az opciós jog biztosítékként tarthatta a birtokában a törzskönyvet, és miután az opciós joga az annak alapításától számított öt év elteltével megszűnt anélkül, hogy e jogát gyakorolta volna, nincs jogcíme a felperest mint a gépjármű tulajdonosát megillető törzskönyv birtokban tartására.

Az alperes érvelésével szemben sem az opciós szerződésnek, sem a kölcsönszerződés részét képező alperesi üzletszabályzatnak nincs olyan rendelkezése, amely alátámasztaná az alperesnek azt az álláspontját, miszerint a törzskönyv birtokban tartása a kölcsönszerződés atipikus biztosítéka. Az opciós szerződés 7. pontja szerint a felek a vételi jog - és nem a kölcsönszerződésből eredő kötelezettség - biztosítására kötöttek ki az alperes javára elidegenítési és terhelési tilalmat a vételi jog tárgyát képező gépjárműre. Az Üsz. VI.1. pontja ezzel összhangban rendelkezik úgy, hogy „a kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvbe a hitelező javára - a felek között létrejött szerződésnek megfelelően - a vételi jogot, vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg.” Az idézett szerződési feltétel megszövegezése, annak nyelvtani értelme is azt támasztja alá, hogy a felek a törzskönyv alperes részére történő megküldésével az alperes opciós jogát kívánták biztosítani.

Tekintettel arra, hogy az opciós szerződés annak 5. pontja értelmében 2013. július 21. napján megszűnt, az alperesnek a 2015. augusztus 31. napján kelt levelében tett erre vonatkozó nyilatkozata elkészt, az opciós jog tehát anélkül szűnt meg az annak alapításától számított öt év elteltével, hogy az alperes e jogát gyakorolta volna, következésképpen a továbbiakban nincs jogcíme a felperest mint a gépjármű tulajdonosát megillető törzskönyv birtokban tartására, annak kiadását nem tagadhatja meg.

Az Üsz. alperes által - a fellebbezés tartalma szerint - hivatkozott IV.9. pontja - az opciós szerződés 5. pontjával együttesen értelmezve azt - csupán annyit jelent, hogy ha a kölcsönbevevő teljesíti a fizetési kötelezettségeit, a hitelező (az alperes) köteles kiadni a törzskönyvet. Nem jelenti azonban egyúttal azt is - az alperes értelmezésétől eltérően -, hogy a hitelezőt csak akkor terheli a törzskönyv kiadásának kötelezettsége, ha a kölcsönbevevő maradéktalanul teljesítette fizetési kötelezettségeit. A fizetési kötelezettségek teljesítése - az Üsz. IV.9. pontja nyelvtani értelme szerint - csak azon esetek egyikét szabályozza, amikor a hitelező nem tagadhatja meg a törzskönyv kiadását. Nem

vonható le azonban az érintett kikötés megfogalmazásából az a következtetés - ahogyan erre helyesen az elsőfokú bíróság is utalt -, hogy akkor is jogosult lenne azt magánál tartani, ha az e jogosultság alapjául szolgáló vételi joga megszűnt.

Önmagában az, hogy az opciós szerződés nem tartalmaz olyan rendelkezést, miszerint az opciós jog megszűnésével az alperes köteles kiadni a törzskönyvet, még nem jelenti azt, hogy a törzskönyv birtokban tartásának joga nem minősülhet az opciós jog biztosítékának. Ezzel ellentétes következtetés nem vonható le az alperes által hivatkozott Üsz. VI.3. és VI.2.pontjában foglaltakból sem.

A rendelkezésre álló adatok alapján nem állapítható meg, hogy az alperes által hivatkozott új üzletszabályzat a szerződéskötéskor hatályos Üsz. helyébe lépett-e, ennek azonban nincs jelentősége, mert az alperes fellebbezésében e hivatkozását már nem tartotta fenn.

A kifejtettekre tekintettel közömbös a jogvita érdemi elbírálása szempontjából a kereset indokaként - az Üsz. IV.7. pontját meghaladóan felhozott - szerződési feltételek tisztességtelensége, ezért nincs jelentősége annak, hogy az elsőfokú bíróság e kérdésben nem foglalt állást.

Nem ért egyet az ítéletábra az alperesnek azzal a hivatkozásával sem, miszerint a Kúria Pfv.V.21.971/2015/6. számú ítélete okszerűtlen következtetésen alapulna. Épp ellenkezőleg, az ítéletábra mindenben osztja a Kúria álláspontját, nevezetesen, hogy a felek megállapodásának irányadó rendelkezései, azaz az Üsz. IV.9. és VI.1. pontja, valamint az opciós szerződés 7. pontja rendelkezéseiből is az a következtetés vonható le, miszerint egymásra épülő kötelezettségként csak az opció, valamint az elidegenítési és terhelési tilalom kikényszeríthetősége érdekében került a törzskönyv a hitelező alperes birtokába.

Csupán utal az ítéletábra arra, a perbeli jogvita elbírálása szempontjából közömbös az alperes által hivatkozott más ítéletek és határozatok tartalma, azok a jelen perben eljáró bíróságot nem kötik.

Az ítéletábra észlelte, az elsőfokú bíróság nem döntött a vételi jog törléséhez szükséges nyilatkozat kiadására irányuló keresetről, ezért az elsőfokú bíróság határozatát a Pp. 213. § (2) bekezdése alapján részítéletnek tekintette, és annak megfellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta. Az el nem bírált keresetről az elsőfokú bíróságnak kell határoznia.

Az alperest fellebbezése eredménytelenségére figyelemmel kötelezte a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperes - jogi képviselével kapcsolatban felmerült - másodfokú perköltségének megfizetésére, amelynek összegét - négy munkaórát számítva - a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése, valamint 4/A. §-a alapján állapította meg.

Az alperes a fellebbezéséhez kapcsolódó fellebbezési eljárási illetéket leróta, azt a jogorvoslati kérelme sikertelenségére tekintettel viselni köteles.

Szeged, 2018. január 9.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
előadó bíró

Dr. Lengyel Nóra sk.
táblabíró